

marketing of the processed products". The development of mutually beneficial economic relations between the companies of oil and fat industry is complicated by economic imbalances in the economic interests of oilseed producers,

processors and intermediaries. Further studies should be devoted to the issues of investment support of the effective mechanism of organizational and economic relations in oil and fat industry of Ukraine.

References (transliteration):

1. Pro zatverdzhennya Metodyky rozrakhunku rivnya ekonomichnoyi bezpeky Ukrainy: nakaz vid 02.03.2007 r. # 60. – Ofits. vyd. – K.: Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. – 2007. – # 10.
2. Parkhomets' M. K. Orhanizatsiyno–ekonomichni zasady pidvyshchennya efektyvnosti funktsionuvannya tsukroburyakovooho pidkompleksu APK. : monohr. / M. K. Parkhomets', O. R. Oliynyk. – Ternopil' : TNEU, 2013. – 260 s.

УДК 334.75

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА НА ОСНОВІ КЛАСТЕРНОГО ПІДХОДУ

Ціхановська О.М. – к.е.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Нині стан агропромислового виробництва характеризується кризовими явищами, які склалися ще на початку 90-х років минулого століття. Проблема забезпечення стійкого розвитку агропромислового виробництва в Україні є однією із першочергових завдань держави.

Одним із нових, перспективних шляхів розвитку агропромислового виробництва є кластерний підхід. Даний підхід передбачає ефективні інструменти для стимулювання розвитку агробізнесу, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної продукції, виходу на міжнародні ринки, підвищенню рівня зайнятості населення.

Проблеми організації та розвитку кластерних структур знайшли своє відображення у наукових працях М. Портера, Є. Дахмена, Г. Метсона, І. Толенадо та інших.

Проблемам стійкого розвитку агропромислового виробництва та застосування кластерного підходу у регулюванні АПК присвячені праці зарубіжних та вітчизняних вчених: П. Антіла, В. Третьяка, В. Письмака, О. Богми, П.Т. Саблука та інші.

У загальному розумінні кластерний підхід – це реалізація інтеграційних процесів у сфері виробництва, започаткування нових форм економічної активності, які функціонують на високому рівні агрегації, що забезпечує ефективність управління, цілеспрямоване використання сукупного виробничого потенціалу та організаційно-економічного ресурсу всіх учасників кластерного утворення [1].

Концепція досягнення стійкого розвитку агропромислового виробництва на основі кластерного підходу, базується на стійкому регіонально-галузевому партнерстві

конкуруючих сільськогосподарських товаровиробників, переробних підприємств, наукових установ, що об'єднані між собою спільною програмою інтенсивного розвитку аграрного виробництва. Метою такої співпраці є підвищення обсягів виробництва, конкурентоспроможності учасників кластера та забезпечення продовольчої безпеки регіону в цілому, а також вихід на міжнародні ринки.

Як показує досвід багатьох країн світу (Італії, Німеччини, США, Японії та ін.) кластерний підхід спроможний принципово змінити напрям державної промислової політики. Кластерний підхід є не лише засобом досягнення цілей економічної політики держави, але й потужним інструментом для стимулювання регіонального розвитку, яке сприятиме збільшенню зайнятості населення, заробітної плати, відрахувань до бюджетів різних рівнів.

В Україні теж є перші спроби створення кластерних моделей господарювання. Сьогодні кластери розвиваються на Хмельниччині, в Івано-Франківській, Волинській, Вінницькій, Рівненській, Полтавській, Сумській, Харківській та інших областях.

Створення та розвиток агропромислових кластерів є одним із шляхів досягнення стійкого розвитку агропромислового виробництва, підвищення соціального благоустрою, рівня життя населення, а також підвищення рівня розвитку регіону та країни в цілому.

Характерною особливістю агропромислових кластерів є її направленість на інтенсивний шлях розвитку агропромислового виробництва, що дасть можливість виготовляти конкурентоспроможну продукцію, яку можна буде експортувати за межі регіону та за кордон [3].

Економічний розвиток агропромислового виробництва на основі кластерного підходу передбачає ініціативу та спільні зусилля адміністрації та бізнесу, які у майбутньому забезпечать стійкий розвиток агропромислового сектора економіки. Кластерний підхід спроможний змінити суть державної промислової політики. Всі зусилля держави мають бути направлені не на підтримку окремих підприємств та галузей, а на розвиток взаємовідносин між постачальниками і споживачами, кінцевими споживачами і виробниками, між виробниками та державними інститутами.

Прийняті державні програми, щодо кластерних ініціатив в агропромисловому секторі економіки, мають бути спрямовані на відбір певних типів продукції як кінцевого результату агропромислового кластера, визначення перспективних підкластерів для створення індустріальної бази підвищення конкурентоспроможності агропромислового сектору економіки регіону та країни. Для встановлення зв'язків між учасниками

агропромислового кластера необхідно визначити стратегію кластерного розвитку на державному рівні [2].

Необхідність створення кластерної моделі відзначалася у постанові Кабінету Міністрів України від 14.05.2008 року «Про затвердження Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009-2013 роки». Даною програмою передбачалося створення інноваційно-технологічних кластерів у складі науково-дослідних організацій, малих і середніх підприємств, центрів трансферу технологій за участю місцевих органів виконавчої влади. Проте програми підтримки кластерної моделі регіону із відповідним її фінансуванням в Україні і досі немає, а кластеризація сільського господарства є гострою необхідністю.

Створення агропромислових кластерів дозволить збільшити виробництво сільськогосподарської продукції та створити конкурентні переваги при виході на міжнародні ринки сільськогосподарської продукції.

Список використаних джерел:

1. Портер М. Конкуренция пер. с англ.: учеб. пособие / М. Портер М.: Издательский дом «Вильямс», 2001. – 496 с.
2. Каблук П.Т. Проблемы развития аграрного рынка Украины в контексте взаимодействия со странами СНГ / П.Т. Каблук // Економіка АПК. – 2010. – № 2. – С 3-8.
3. Управління інноваційною діяльністю в економіці України. Монографія / за наук. ред. д.е.н., проф. С.А. Єрохіна. – К.: Національна академія управління. 2008. – 116 с.

УДК 631.158: 658.310/ 331.108

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНИМ ВИКОРИСТАННЯМ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ

Пономарьова М.С. – к.е.н, доцент

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

У всі часи праця була джерелом матеріальних і духовних цінностей, тому проблема спонукування людей до праці ніколи не втрачала своєї актуальності. Спроби пояснити поведінку людей і сприяти підвищенню мотивації трудової діяльності робилися вже на етапах зародження суспільного виробництва. Згодом під різними назвами і з різних позицій науковці і практики почали досліджувати те, що сьогодні називається проблемою стратегічного управління ефективним використанням трудового потенціалу, тобто різноманітні аспекти активізації, заохочення, стимулювання праці. У сфері праці і соціально - трудових відносин у зв'язку з переходом до економіки ринкового типу відбулися принципові зміни.

Процес формування трудового потенціалу підприємства є одним з напрямків

його економічної стратегії і передбачає створення й організацію системи ресурсів і компетенцій таким чином, щоб результат їхньої взаємодії був фактором успіху в досягненні стратегічних, тактичних і оперативних цілей діяльності підприємства [1].

На сучасному етапі розвитку сільського господарства висуваються нові вимоги до формування і використання як трудового, так і кадрового потенціалу, що викликає необхідність створення дійових стимулів і механізмів активізації потенціалу особистості й суспільної праці [5]. Проблеми управління досліджуються фахівцями у багатьох країнах. Об'єктивна необхідність використання стратегічного підходу в управлінні підприємством є важливою умовою його оздоровлення й забезпечення стабільного розвитку. В економічній літературі впродовж ХХ